

Floare albastră

Mihai Eminescu

Poezia *Floare albastră* a fost scrisă în anul 1872 și publicată la 1 aprilie 1873 în revista "Convorbiri literare".

Este considerată o capodoperă a lirismului eminescian din etapa de tinerețe a poetului anticipând marile teme și idei poetice care vor apărea mai târziu în poezia *Luceafărul*.

Tematic, poezia reprezintă iubirea în corelație cu natura, temă specifică romanticilor, acest lucru presupunând faptul că natura vibrează la stările sufletești ale eului liric. Natura devine cadru potrivit pentru poveștile de iubire. Poezia prezintă astfel "îpostaza iubirii paradisiace" (George Călinescu) sau "iubirea adamică". Această îpostază apare în idilele eminesciene cum ar fi *Floare albastră*, *Lacul*, *Sara pe deal*, *Povestea teiului* și în al doilea tablou al *Luceafărului*. Poezia *Floare albastră* depășește totuși cadrul unei idile, implicând și o a doua temă eminesciană specifică romanticilor și anume condiția geniului.

Titlul poeziei *Floare albastră* este un motiv literar de circulație universală întâlnit în literatura germană la poetul Novalis și în literatura italiană la poetul Leopardi de la care Eminescu preia acest motiv literar.

Floare albastră își are punctul de plecare în mitul romantic al aspirației către idealul de fericire, din iubire pură, întâlnit și la Novalis sau Leopardi. Motiv romantic de largă circulație europeană, *floare albastră* simboliza în romanul "Heinrich van Ofterdingen" de Novalis tendința spre infinit,

năzuința de a atinge îndepărtata patrie a poeziei, iar în opera lui Leopardi, voința lirică de a naufraga în infinit. Simbolul florii albastre, regăsit și în alte texte cum ar fi *Călin* (*file din poveste*), *Sărmanul Dionis*, dobândește aici valoare polisemantică: aspirație spre fericirea prin iubire, nostalgie a iubirii ca mister al vieții, opoziție ireductibilă între lumea caldă, efemer-terestră și lumea rece a ideilor, a cunoașterii absolute. În creația eminesciană, albastrul este culoarea infinitului, a marilor depărtări ale idealului, iar floarea simbolizează viața, ființa păstrătoare a dorințelor dezvăluite cu vrajă.

În poezie întâlnim următoarele motive literare: motiv de circulație universală (motivul florii albastre) și motive literare specifice liricii eminesciene (motive recurente): luna, stelele, codrul, chipul angelic, izvorul, trestiiile.

Din punct de vedere structural și compozitional, poezia este alcătuită din 14 strofe de tip catren, al căror muzicalitate este conferită de rima îmbrățișată, de măsura de

opt silabe și de ritmul trohaic. Aceste strofe sunt construite pe 4 secvențe poetice sau lirice, aceste secvențe fiind delimitate prin prisma celor două voci.

Prima secvență lirică conține primele trei strofe, a doua secvență conține a patra strofă, a treia secvență conține strofele 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, iar a patra secvență conține strofele 13, 14.

Cele patru secvențe lirice pun în evidență deopotrivă relația de opoziție și relația de simetrie.

Relația de opoziție se referă la faptul că poezia se structurează în jurul unei serii de antiteze sau de opoziții: eternitate-moarte în opoziție cu temporalitate-viață; masculin-feminin; abstract-concret.

Relația de simetrie ce caracterizează cele patru secvențe poetice sunt susținute de faptul că monologul liric al fetei (secvențele 1 și 3) este punctat de cele două reflecții ulterioare ale bărbatului.

Prima secvență lirică conține reproșul adresat bărbatului adâncit în contemplație, fascinat de cunoașterea absolută:

“ – Iar te-ai cufundat în stele
Și în nori și-n ceruri nalte?
De nu mai uita incalte,
Sufletul vieții mele.”

Prima strofă este construită prin enumerarea simbolurilor eternității prin metaforele “ te-ai cufundat în stele și în nori și-n ceruri nalte “. Aspirația spre cunoașterea absolută este sugerată în a doua strofă de metafora “ râuri în soare grămădești-n a ta privire “. Domeniul cunoașterii guvernat de timpul infinit este definit prin metafora “ întunecata mare și câmpiile asire”. Aspirația spre cunoașterea absolută este sugerată prin mișcarea ascendentă, idee ce reiese din metaforele “ râuri în soare” și “ piramidele-nvechite/ Urcă-n cer vârful lor mare - / Nu căta în depărtare / Fericirea ta iubite! “. Avertismentul final “ Nu căta în depărtare / Fericirea ta iubite! “, deși este rostit pe un ton șăgalnic, cuprinde un adevăr, anume împlinirea umană se realizează doar prin iubire, adică în lumea terestră.

În monologul său, fata folosește un limbaj familiar, dovadă fiind termenii și formele populare: “nu căta”, “ grămădești”, “nalte” și apelativul “iubite”.

A doua secvență lirică constituie meditația asupra sensului profund al unei iubiri rememorate:

“Astfel zise mititica,
Dulce netezindu-mi părul.
Ah! Ea spuse adevărul;
Eu am râs, n-am zis nimica”

Notarea stării de spirit, de tristețe, de durere este redată prin folosirea mărcilor gramaticale ale eului liric (verbe și pronume de persoana întâi și a doua).

A treia secvență lirică conține monologul fetei care continuă cu o chemare la iubire în lumea ei, în planul terestru (“Hai în codru cu verdeață”). Idealul de iubire se proiectează într-un paradis terestru, alcătuit pe baza imaginii artistice, a figurilor de stil. Astfel cadrul natural care este spațiul protector pentru îndrăgostiți se bazează pe câteva motive literare ale creației eminesciene: codrul, izvorul, balta, trestia, luna, noaptea, codrul paradisiac – este conturat prin imagini vizuale și cromatice puternice în armonie cu pasiunea îndrăgostiților. Personificarea “izvoare plâng în vale” completează atmosfera de paradis terestru. Tot în această secvență lirică prinde contur chipul fetei care se remarcă prin inocență și senzualitate.

A patra secvență lirică este a doua intervenție a vocii lirice, fiind în continuare o meditație a bărbatului asupra acestei iubiri trecute pe care o proiectează acum în ideal și amintire.

Exclamațiile din ultimile strofe exprimă sentimentele poetului în legătură cu iubirea trecută.

Finalul poeziei se constituie dintr-o strofă care are caracter adresat iubitei:

“Și te-ai dus, dulce minune,
Ș-a murit iubirea noastră –
Florae albastră ! Florae albastră !...

Totusi este trist în lume !”

Motivul florii albastre exprimă, în ultima secvență lirică, aspirația către un ideal în iubire.

Dacă în prima intervenție se utilizează apelativul “mititica” ce exprimă apropierea familiarizată, în ultima strofă tonul devine mult mai reflexiv, iar apelativul utilizat reprezintă o metaforă specifică liricii eminesciene.

Ultimul vers este extrem de reflexiv, exprimând concepția și condiția geniului, anume că el este condamnat la singurătate.